

HEALTH SCREENING SANDVIKEN

Samordningsförbund
Gävleborg

Sammanfattning av resultaten

Jennie Jackson, PhD - Högskolan i Gävle

2024-09-09

DAGORDNING

- **Överblick av studien / samarbete**
- **Studiepopulationen**
- **Hälsa och välmående**
- **Arbete**
- **Sammanfattning**

BAKGRUND OCH SYFTE TILL INSATSEN

- Sandvikens kommun (SK) vill förbättra sin förståelse för de specifika hälsoutmaningar upplevde av:
 - Ungdomar (16-19 år)
 - Utomeuropeiskt födda kvinnor/män
 - Svenskfödda i intervallerna om 20-40 år och 40-60 år.
- Gemensam ansökan (Arbetslivsförvaltningen och HiG) till Samordningsförbund Gävleborg
 - Beviljat ca 200 TKR

Samordningsförbund
Gävleborg

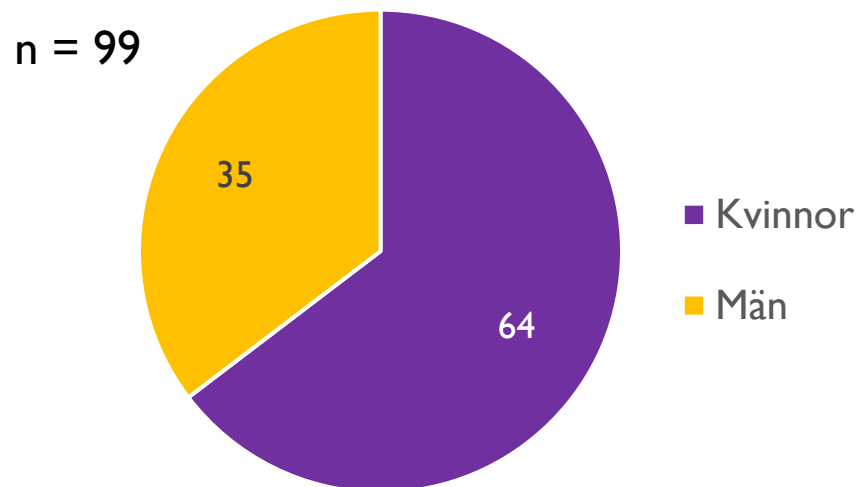
BAKGRUND OCH SYFTE TILL INSATSEN

- HiGs uppdrag:
 - Utveckla ett frågeformulär för att kartlägga fysisk, mental och social hälsa, samt vilka insatser/info deltagare skulle önska sig för att förbättra sin hälsa
 - Sikta mot att intervjua 20 – 40 deltagare i varje målgrupp
 - Sammanfatta och återrapportera informationen till SK och till MYSAM

UTFÖRANDE

- Datum: mars och april, 2024
- Lokaler: Städutbildning, Högbo Språk, Ånyo, Ledsagarservice, PAMI, Röjlag, Snickeri/utemiljö, Språkstudion (CVL), Ungdomsverksamhet (Ängsbacken) – praktik i köket / boendeomsorg, personer som inte hade någon aktivitet på Arbetsförvaltning (Första Steget)
- Data insamlingen gjordes av 6 forskare från Högskolan i Gävle (HiG)
- Tolk tillhandahölls av Arbetslivsförvaltningen, Sandvikens kommun
 - Tigrinska, Kurdiska, Ryska, Arabiska, Somaliska, Kongolesiska, Swahili
- Hög svarsfrekvens – nästan 100% på många av lokalerna

STUDIEPOPULATION

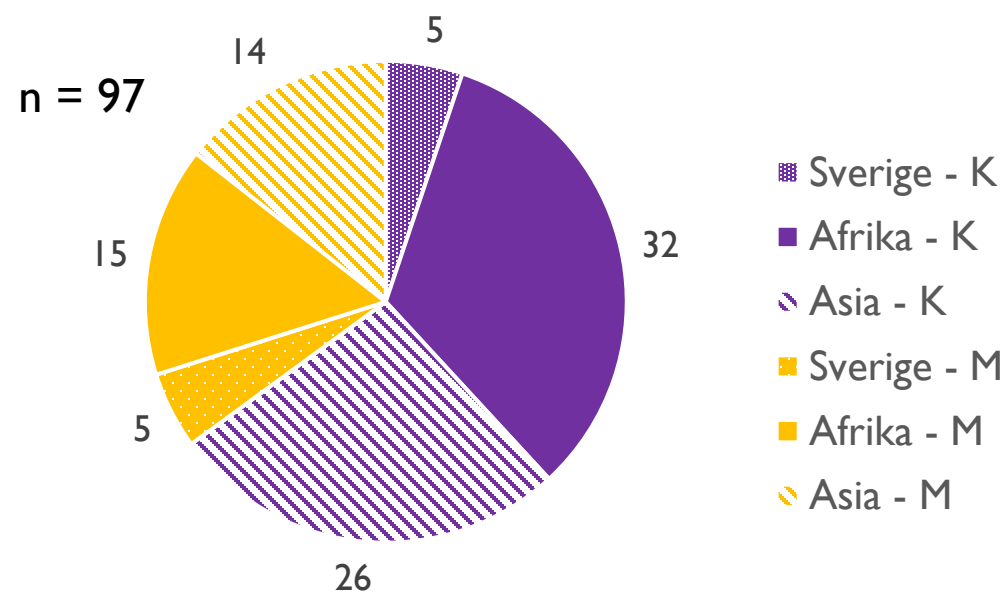
Uppdelat efter födelseland:

Sverige (10)

Afrika (47) - Eritrea, Etiopien, Kongo, Somalia, Tanzania

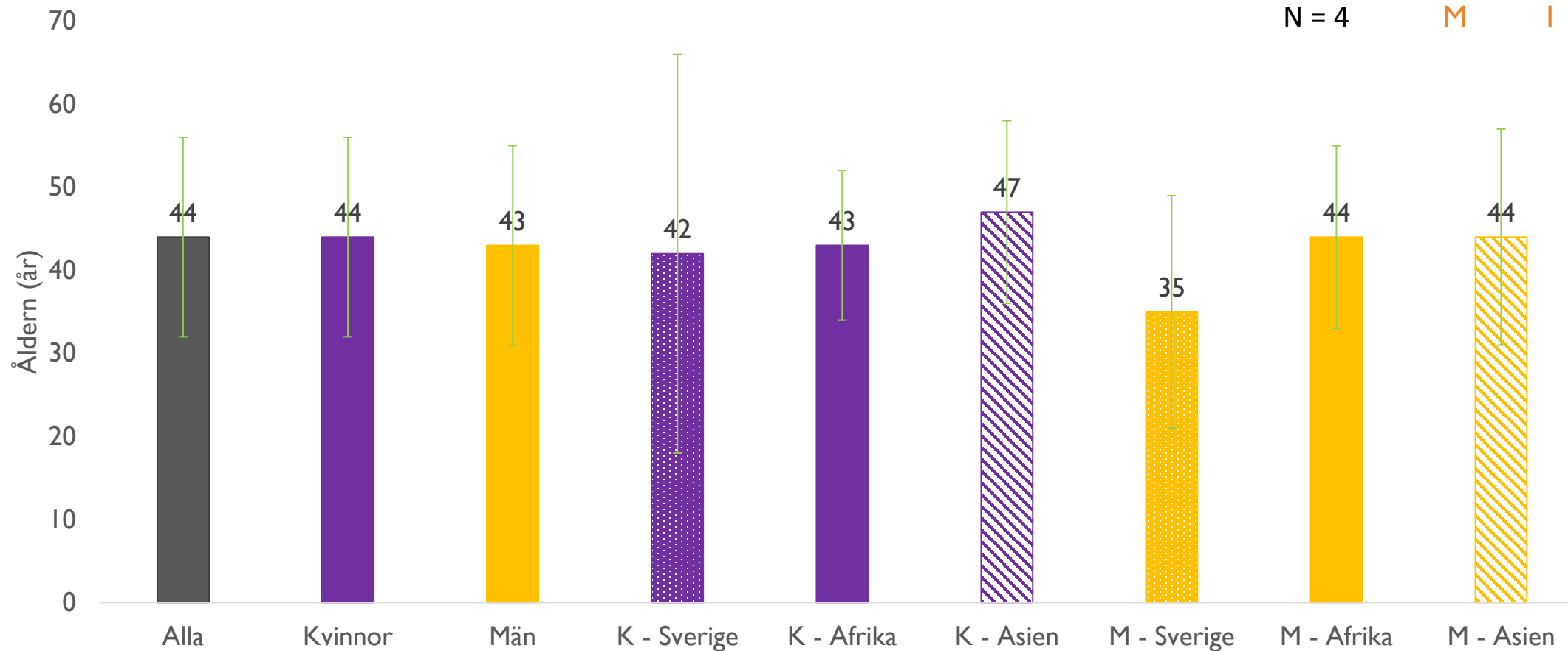
Asien (40) - Iran, Afghanistan, Kurdistan, Libanon, Syrien, Irak, Kambodja, Burma

Övrigt (2)

ÅLDERN

Antal 16-19 år K 3
N = 4 M I

- ✗ Ungdomar (16-19 år)
- ✓ Utomeuropeiskt födda kvinnor/män
- ✗ Svenskfödda i intervallerna om 20-40 år och 40-60 år.

ANTAL ÅR I SVERIGE

Alla utomlandsfödda		Alla utomlandsfödda	Född i Afrika	Född i Asien
10 (4)	Kvinnor	9 (4)	8 (3)	11(4)
	Män	11 (4)	10 (4)	12(4)

FAMILJ

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
% single	44	Kvinnor	55	60	50	58
		Män	26	40	13	29
% med hemmaboende barn	70	Kvinnor	70	20	81	69
		Män	71	0	87	85
Antal hemmaboende barn	2,1(1,7)	Kvinnor	2(1,7)	0,2(0,4)	2,5(1,6)	1,9(1,6)
<i>mean(SD)</i>		Män	2,1(1,7)	0(0)	2,6(1,7)	2,4(1,4)

ULTBILDNING

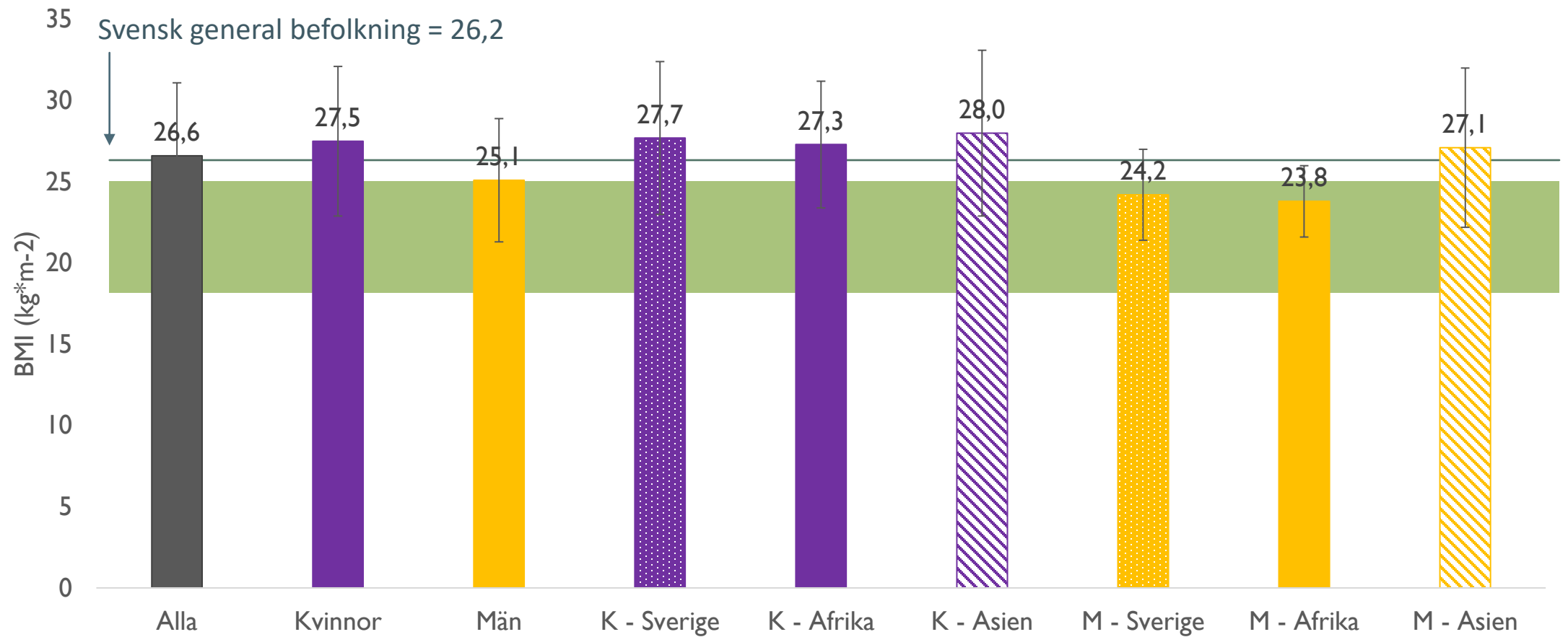
	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
% inte avslutade grundskola	35 %	Kvinnor	41 %	40 %	44 %	38 %
		Män	26 %	0 %	27 %	36 %
% med avslutade högre utbildning	8 %	Kvinnor	5 %	0 %	6 %	4 %
Yrkesutbildning/Högskolan/Universitet		Män	14 %	40 %	7 %	14 %

RÖKNING

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
% nuvarande rökare	26	Kvinnor	14	20	0	32
<i>regelbundet + sällan</i>		Män	49	60	13	79
% aldrig rökare	65	Kvinnor	77	40	97	60
		Män	43	20	73	21

BMI (FETMA)

Ett BMI på mellan 18,5 och 25 räknas man som normalviktig - WHO

KOST

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
% som har råd att köpa frukt eller grönsaker att äta varje dag	59 %	Kvinnor	57 %	40 %	66 %	50 %
		Män	62 %	40 %	47 %	86 %
% som äter frukt eller grönsaker att äta varje dag	63 %	Kvinnor	70 %	0 %	66 %	89 %
		Män	50 %	40 %	27 %	79 %

HÄLSA

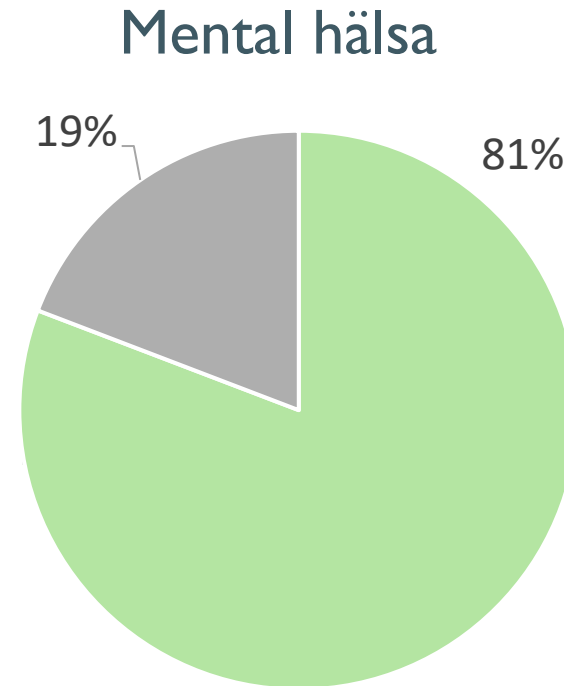
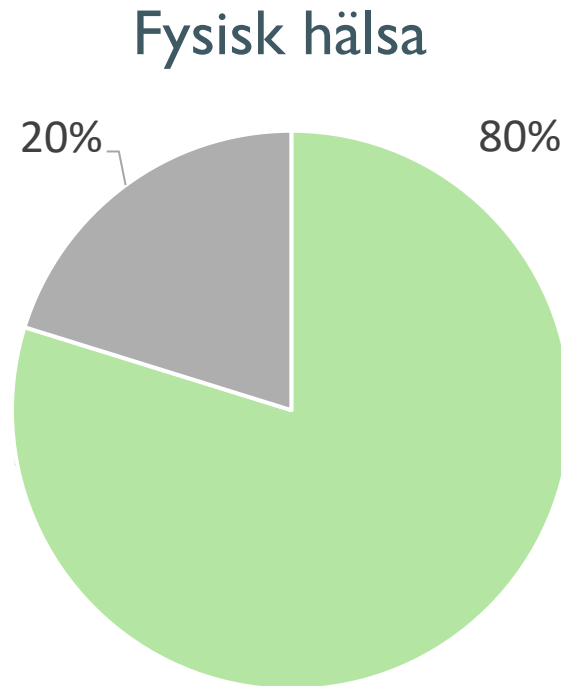
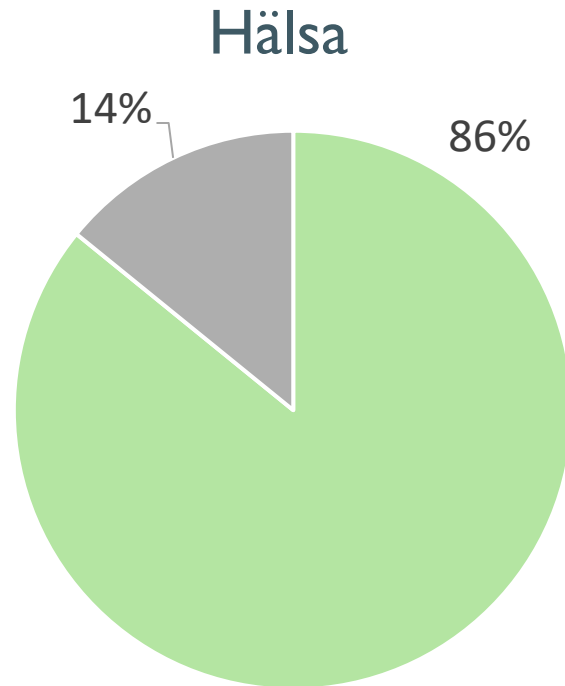
Hur är din hälsa? Med hälsa menar vi hur du mår fysiskt, mentalt och socialt.

Hur är din fysiska hälsa? Fysisk hälsa är hur kroppen fungerar - hur din kropp känns och rör sig, hur du tar hand om din kropp och vad du stoppar i din kropp.

Hur mår du mentalt? En annan del av hälsa är din mentala hälsa - hur du känner dig och hur du mår mentalt – till exempel om du känner dig glad eller ledsen. Det finns många faktorer som bidrar till din mentala hälsa, till ex. om du kan hantera stress i vardagen, om du kan utvecklas, om du kan lära dig nya saker, eller om du känner dig som du är med i en gemenskap eller en grupp.

☐ <u>Utmärkt</u>	☐ <u>Mycket god</u>	☐ <u>God</u>	☐ <u>Någorlunda</u>	☐ <u>Dålig</u>
--------------------------------------	---	----------------------------------	---	------------------------------------

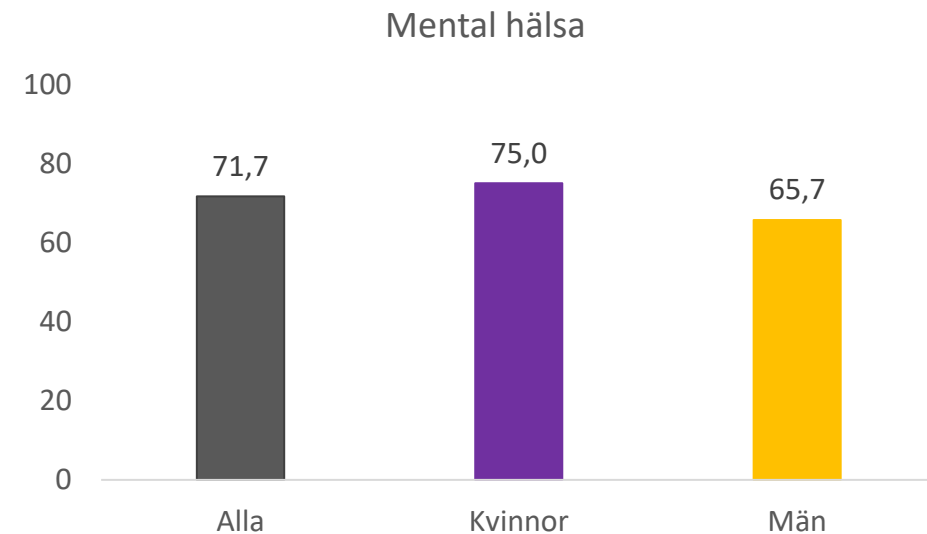
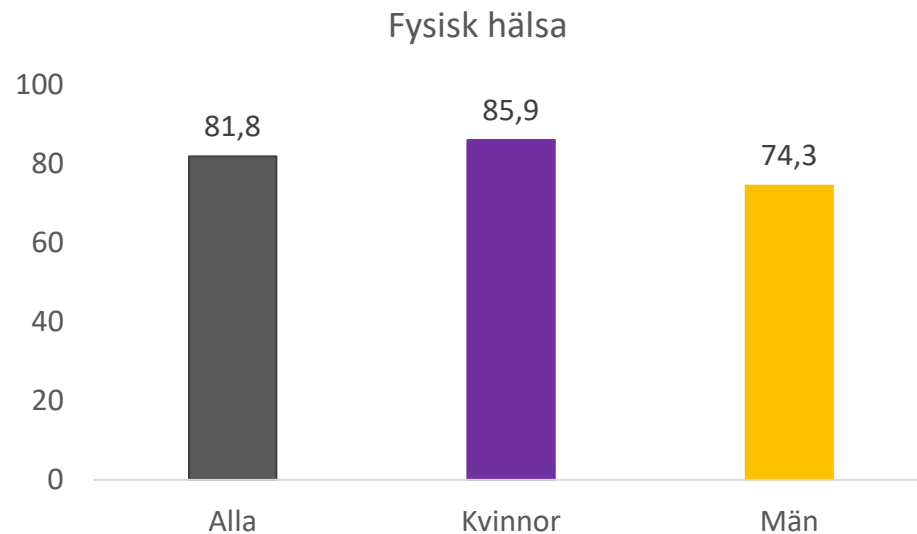
HÄLSA

■ God hälsa
■ Dåligt hälsa

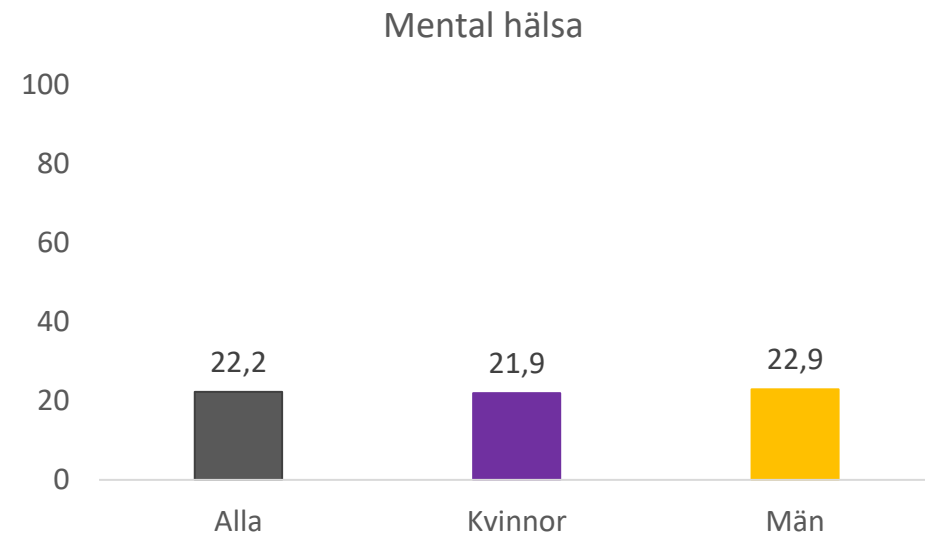
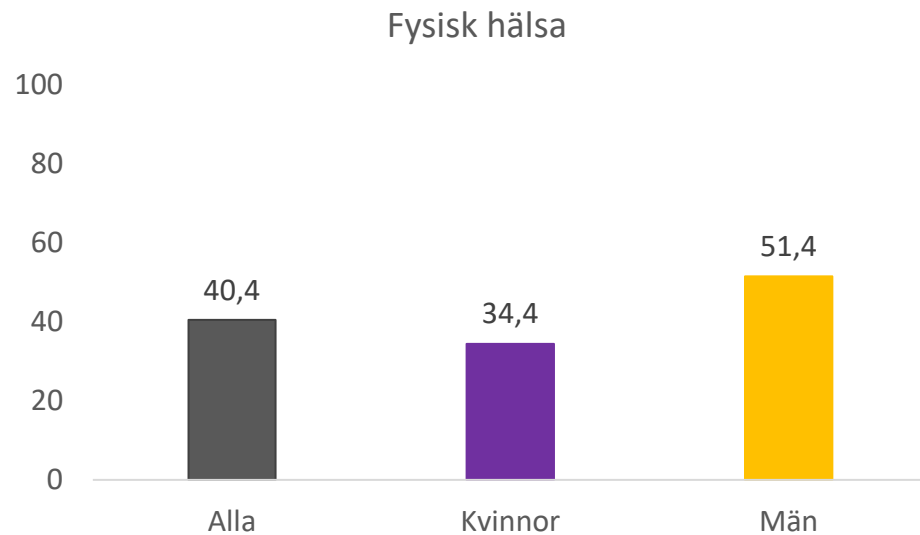
HJÄLP ATT FÖRBÄTTRA HÄLSAN

Om du behöver det, **vet du hur du kan få hjälp** med för att förbättra din fysiska/mentala hälsa?

HJÄLP ATT FÖRBÄTTRA HÄLSAN

Är det **någonting du behöver hjälp med** för att förbättra din fysiska/mentala hälsa ?

HJÄLP ATT FÖRBÄTTRA HÄLSAN

Öppet fråga: Vad behöver du hjälp med för att förbättra din fysiska/mentala hälsa? (antal kommentär)

- Vill träffa en läkare/kurator (20)
 - smärta/sjukdom/problem
 - Ögon, tänder, allergier
- Ekonomi (13)
 - Kost
 - Träning
- Mer träning (delvis pga ekonomi)(11)
- Bättre kost (delvis pga ekonomi) (7)
- Behöver ett jobb (4)
- Behöver vila (3)
- Hjälp att navigera svenska liv/system (3)
- Få tillbaka familjen (2)
- Saknar sällskap (2)
- få ner stress/oro (2)
 - körkort, lägenhet, att få jobb, framtiden, fylla i papper i Sverige
- Sluta röka (1)
- Tänderna – smärta, utsikt, mm (1)
- Mer stöd med träning/skolan - svårt att lära sig (1)
- Behöver hjälp hemma (1)
- Hjälpmedel för att kommunicera lättare (1)

SÖMN

Kvantitet

Hur många timmar brukar du sova per natt?
Hur många timmar tror du att du behöver sova per natt?

➡ Sömnbrist

Kvalitet (COPSOQ)

	Hela tiden	En stor del av tiden	En del av tiden	En liten del av tiden	Inte alls
40) Hur ofta har du sovit dålig eller oroligt?	☐	☐	☐	☐	☐
41) Hur ofta har du haft svårt att somna?	☐	☐	☐	☐	☐

➡ medelvärde

100 75 50 25 0

SÖMN

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Sömnbrist hours - mean(SD)	-0,9(1,7)	Kvinnor				
<i>minus indikerar otillräcklig sömn</i>		Män				
Sömn kvalitet - kort COPSOQ score - mean (SD)	29,8(30,6)	Kvinnor	30,5(31,5)	30(19)	17,2(27,5)	46,6(31,7)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i>		Män	28,6(29,3)	37,5(41,5)	22,5(28)	32,1(28)

ENSAMHET

Hur ofta känner ...

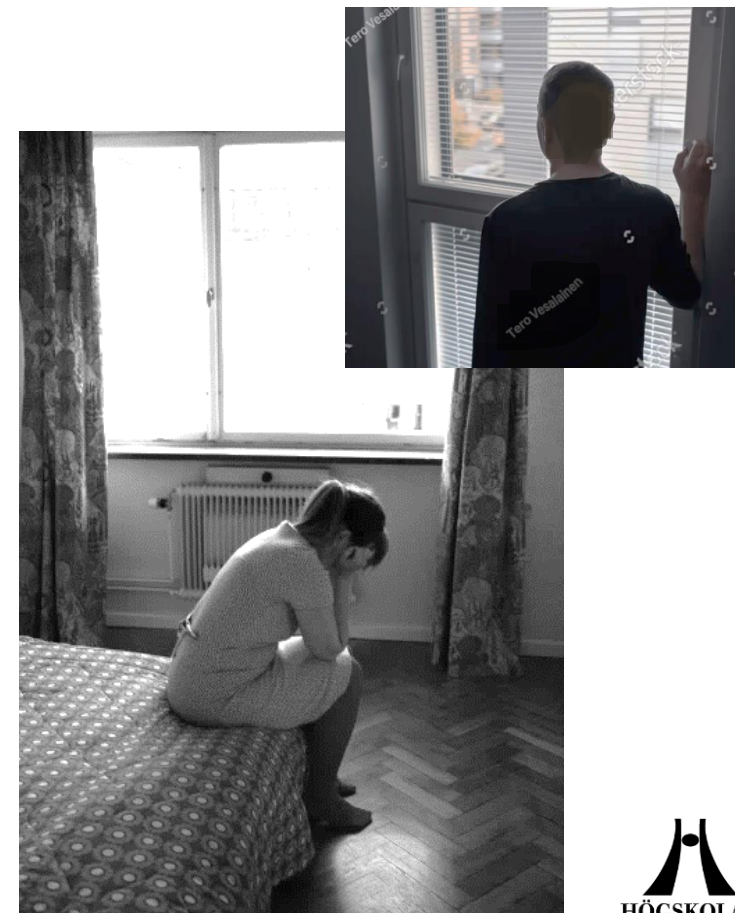
... du att du saknar sällskap?

... du dig utanför?

... du dig isolerad från andra?

Thumbs up icon Thumbs down icon

—

Nästan aldrig	Ibland	Ofta
1	2	3

Score: 3 till 9

ENSAMHET

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Ensamhet (poäng skala 3-9)	4,2(1,4)	Kvinnor	4,2(1,3)	4,6(1,5)	4(1,4)	4,3(1,2)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i>		Män	4,2(1,5)	5(2,1)	3,6(1,5)	4,4(1,2)

ENSAMHET

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
(%) ofta ensam	12,1	Kvinnor	9,4	0,0	15,6	3,8
Svarade 'ofta' på minst en fråga		Män	17,1	40,0	6,7	14,3

Country group	Sample size	Age distribution (%)			% of frequent loneliness	
		<30	30-59	60 +	<30	30-59
Group 1:						
Bulgaria	1400	18.8	51.9	29.4	5.6	8.1
Hungary	1519	19.6	50.8	29.6	9.6	13.3
Latvia	1987	33.7	42.6	23.7	7.8	10.9
Poland	1721	27.9	49.5	22.5	5.5	11.0
Romania	2139	22.4	48.7	28.9	11.5	10.7
Russia	2437	27.3	49.9	22.8	11.3	15.4
Slovakia	1766	26.1	52.0	21.9	8.8	10.5
Ukraine	2001	19.8	49.1	31.0	15.3	19.8
Group 2:						
Belgium	1798	22.6	51.9	25.5	6.2	6.5
Denmark	1505	13.8	54.2	32.1	3.4	1.9
Finland	1896	20.4	47.6	32.1	2.6	3.7
Germany	2915	17.8	52.7	29.5	5.1	4.4
Ireland	1800	23.4	51.5	25.1	4.1	5.0
Netherlands	1888	17.1	57.6	25.4	3.4	3.3
Norway	1750	21.4	54.9	23.8	2.2	2.6
Sweden	1927	21.1	51.0	27.9	6.0	3.7
Switzerland	1803	17.7	54.9	27.5	1.3	2.6
United Kingdom	2394	20.7	50.7	28.6	6.3	5.5

ENSAMHET

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Ensamhet (score range 3-9)	4,2(1,4)	Kvinnor	4,2(1,3)	4,6(1,5)	4(1,4)	4,3(1,2)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i>		Män	4,2(1,5)	5(2,1)	3,6(1,5)	4,4(1,2)
(%) scoring a 'often lonely' on any single question	12,1	Kvinnor	9,4	0,0	15,6	3,8
		Män	17,1	40,0	6,7	14,3

MÅENDE – HEMMA OCH PÅ ARBETSLAG

25) Hur mår Du när du arbetar med ditt arbetslag?

☐ Utmärkt	☐ Mycket god	☐ God	☐ Någorlunda	☐ Dålig
-------------------------------	----------------------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------------

26) Hur mår Du när du är hemma?

☐ Utmärkt	☐ Mycket god	☐ God	☐ Någorlunda	☐ Dålig
-------------------------------	----------------------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------------

1

2

3

4

5

MÅENDE – HEMMA OCH PÅ ARBETSLAG

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Mående hemma (mean (SD))	2,1(1,2)	Kvinnor	2,1(1,1)			
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i>		Män	2,1(1,2)			
Mående med arbetstag (mean (SD))	1,8(1)	Kvinnor	1,9(1)			
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i>		Män	1,7(0,9)			

☐ Utmärkt
 ☐ Mycket god
 ☐ God
 ☐ Någorlunda
 ☐ Dålig

1

2

3

4

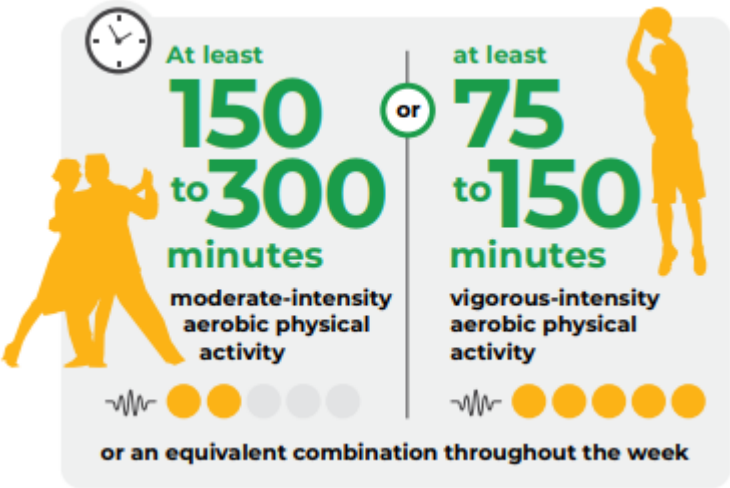
5

EKONOMI

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Oro över ekonomi mean (SD)	4,4(3,1)	Kvinnor	4,8(3,1)	6,1(3,1)	4,3(3,1)	5,4(3,1)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i> <i>0 = inte alls; 10 = maximalt</i>		Män	3,6(3,0)	1,6(2,2)	4,2(2,9)	3,4(3,1)
Hälsa påverkas av ekonomi mean (SD)	4,1(3,0)	Kvinnor	4,4(3,2)	6,3(3,4)	3,4(2,8)	5,6(3,0)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra</i> <i>0 = inte alls; 10 = maximalt</i>		Män	3,5(2,8)	1,9(2,5)	3,9(3,0)	3,5(2,5)

FYSISKA AKTIVITET

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Pendling, gå/cykla – (min/vecka)	274(252)	Kvinnor	295(286)	474(462)	232(140)	339(353)
Mean (SD)		Män	233(164)	256(221)	283(180)	169(113)
PA_vigorous (min/vecka)	42(122)	Kvinnor	23(51)	36(81)	31(61)	12(25)
		Män	81(197)	323(467)	28(72)	56(109)

NUVARANDE SJUKDOMAR

37) Har du ... läs varje sjukdom och vissa bilder

Nuvarande sjukdom	Ja - enligt min åsikt	Ja – enligt en läkare	Nej
Kroppsskada efter/pga olycka eller våld (till ex. huvud/nackskada eller brännskada)			
Sjukdom i muskler eller leder t.ex i rygg, armar, ben eller annan del av kroppen (t.ex. långvarig led- el muskelvärk, reumatism, artros, eller ischias)			
Hjärt/kärlsjukdomar (t.ex. högt blodtryck, kärlkramp, hjärtinfarkt)			
Luftvägssjukdomar – det vill säga en sjukdom som gör det svar med andning (t.ex. astma eller emfysem)			
Besvär av nervositet, depression, ångest, sömnstörning, eller utmattning			
Sjukdom i nervsystemet (ex epilepsi) el öron (ex hörselskada) eller ögon (t.ex. grå starr Eller grönstarr)			
Sjukdom i mage eller matsmältningsorgan (t.ex. magsår, gallsten, lever- el tarmsjukdom)			
Sjukdom i urinvägar eller könsorgan			
Diabetes			
Hudsjukdom (t.ex. eksem, psoriasis)			
Svårt att röra kroppen eller svårt att koncentrera dig?			
Cancer eller tumör			
Blodsjukdom (t.ex. blodbrist/anemi)			
Problem med dina tänder? Ja → Har du träffat en tandläkare? Ja → Påverkas ditt liv av dina tänder? ☐ Ja ☒ Delvis ☐ Nej			
Annat?			

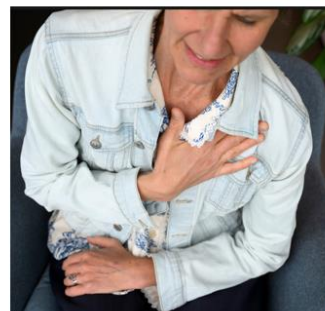
Kroppskada på grund av
olycka eller våld

Sjukdom i muskler eller leder

Hjärt/kärlsjukdomar

SJUKDOMAR

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Antal sjukdomar enligt läkare	1,9(1,9)	Kvinnor	2,1(2)	3,4(2,1)	1,5(1,8)	2,6(2,1)
<i>mean (SD)</i>		Män	1,6(1,7)	2(2,5)	1,3(1,6)	1,5(1,2)
% med 0 sjukdomar enligt läkare	23	Kvinnor	20	0	31,3	11,5
		Män	29	40	33,3	21,4
% med >2 sjukdomar enligt läkare	26	Kvinnor	28	60	6,3	46,2
		Män	23	40	13,3	21,4

SJUKDOMAR –

Tre mest vanliga rapporterade sjukdomar

■ Enlig läkare

Alla		Kvinnor		Män	
Tänder	(30%)	Tänder	(34%)	MSK	(23%)
MSK	(29%)	MSK	(33%)	Tänder	(23%)
Mental	(18%)	Mental	(25%)	Skada	(20%)

■ Enlig respondent

Alla		Kvinnor		Män	
Mental	(15%)	Mental	(13%)	Mental	(20%)
MSK	(8%)	MSK	(6%)	Annat	(14%)
Tänder	(7%)	Tänder	(6%)	MSK	(11%)

MSK - Sjukdom i muskler eller leder t.ex i rygg, armar, ben eller annan del av kroppen (t.ex. långvarig led- el muskelvärk, reumatism, artros, eller ischias)

Mental - Besvär av nervositet, depression, ångest, sömnstörning, eller utmattning

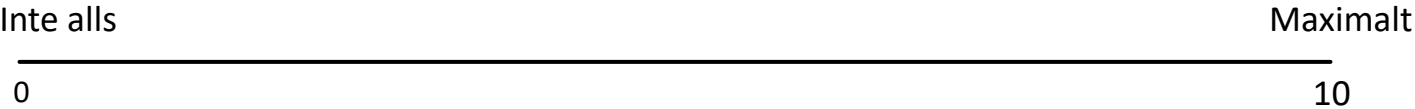
Skada - Kroppsskada efter/pga olycka eller våld (till ex. huvud/nackskada eller brännskada)

		Studie- populationen		Alla
Påverkas ditt liv av dina tänder? ☐ Ja ☒ Delvis ☐ Nej		9 %	Kvinnor	11 %
			Män	6%

ARBETSTRÄNINGSKRAV

Tänk på arbetet du gör i ditt arbetslag.

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Hur fysiskt tufft/tungt är ditt arbete? mean (SD)	2,5(2,4)	Kvinnor				
		Män				
Hur mentalt tufft/tungt är ditt arbete? mean (SD)	3,0(2,6)	Kvinnor				
		Män				

RYMLIGT MED RIKTIGT JOBB

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Hur mycket vill du ha ett riktigt jobb? mean(SD)	8,2(2,1)	Kvinnor	8,0(2,2)	5,6(4,8)	8,6(1,3)	7,9(2,1)
<i>0 = inte alls; 10 = maximalt</i>		Män	8,4(1,9)	7,3(4,2)	8,9(0,8)	8,2(1,5)
Hur står är chansen att du kommer att ha ett riktigt jobb inom 1-år?	2,5(1,5)	Kvinnor	2,5(1,5)	3,5(1,3)	2(1,4)	3(1,4)
<i>*omvänd skala, låg poäng är bra 1 = mycket bra chans 5 = väldigt lite chans</i>		Män	2,5(1,5)	2,6(1,7)	2,8(1,6)	2,3(1,3)

Hur stor är chansen att du kommer att ha riktigt jobb inom 1-år?

En mycket bra chans

En väldigt liten chans

1
☐

2
☐

3
☐

4
☐

5
☐

CHANS ATT HA ETT RIKTIGT JOBB

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
% som skattar en 'mycket bra chans'	39	Kvinnor	34	0	53	19
		Män	40	0	33	43

Positiva faktorer (antal svar)	Negativa faktorer (antal svar)	
Har körkort (17)	Har inte körkort (11)	Dålig hälsa (6)
Kan svenska (26)	Kan inte svenska (16)	För gammal/upplevs som för gammal (4)
Har fått rätt träning/utb (19)	saknar rätt tidigare utb (16)	Inlärningsssvårigheter (2)
	begränsad möjligheter i Sandviken (14)	Fast jobb är tufft (2)
		Jag har dålig tur/chansar (2)

RYMLIGT MED RIKTIGT JOBB

	Studie- populationen		Alla	Född i Sverige	Född i Afrika	Född i Asien
Hur mycket är din hälsa ett problem för att få ett riktigt jobb? mean(SD)	2,6(2,7)	Kvinnor				
<i>0 = inte alls; 10 = maximalt</i>		Män				

SAMMANFATTNING

- Generellt skattade bra hälsa och inga större skillnader hittades mellan kön eller födelseland
 - 15% - odiagnostiserad psykisk hälsa problem
- Hälsoutmaningar upptäcktes i grupperna
 - Rökning – Män född i Sverige och Asien
 - Lågt intag av frukt och grönsaker –Kvinnor och män född i Sverige, män född i Asien
 - Sömnbrist – alla; Sömn kvalitet – Kvinnor född i Asien
 - Ensamstående föräldraskap – Utrikesfödda kvinnor
 - Rapporterar många sjukdomar – alla speciellt Kvinnor och män född i Sverige och män född i Asien
- Hälsa verkar inte vara det största hindret för ett arbete
 - utbildning, körkort och språk
- Svenskfödda och utlandsfödda = två olika spår
 - Skillnad i bakgrund, utmaningar, och viljan

SAMMANFATTNING

Sverigefödda kvinnor (liten grupp):

- Högsta andelen singel och få med barn
 - Rapporterar inte ensamhet
- **Låg utbildningsnivå:** Högsta andelen som inte har avslutat grundskolan och ingen med fullgjord högskolenivå (liknar gruppen "Utrikesfödda kvinnor")
- Överviktiga, **lägsta % med råd** för att köpa frukt och grönt, och 0% som äter dagligen, lågt högintensiv fysisk aktivitet, **högst antal sjukdomar**
- De **flesta är oroliga över sin ekonomi** och gruppen har högsta andel som rapporterar att deras hälsa påverkas av sin ekonomi
- **Lägst arbetslust** och sämst självskattade chans till jobb

Sverigefödda män (liten grupp):

- 40% singel, inga barn
 - Högsta andelen som ofta **känner sig ensam**
- **Bäst utbildningsnivå** - samtliga hade gått grundskolan och är den grupp med högst % med avslutad högskoleutbildning
- **Lägst % som med råd** för att köpa frukt och grönt, och låg % som uppger att de äter dagligen
- **Högre antal sjukdomar** än andra grupper för männen
- **Lägsta nivå arbetslust** bland män

SAMMANFATTNING

Utrikesfödda kvinnor:

- Hög andel **ensamstående mammor**
- **Låg utbildningsnivå:** Högst andel som inte har slutfört grundskolan (~ 40%) och få (5%) med fullgjord högskolenivå (liknar gruppen "Sverigefödda kvinnor").
- **Överviktiga**, men många äter frukt och grönsaker dagligen, lågt högentensiv fysisk aktivitet.
- **Hög vilja** att få ett riktigt jobb
- **Född i Asien:** vanligast **problem med sömn** och **ekonomiska bekymmer** och högre andel med >2 sjukdomar.
- **Född i Afrika:** hög andel **ofta ensam**

Utrikesfödda män:

- De flesta har ett partner och barn
- Cirka 30% saknar grundskolan
- **Hög vilja** att få ett riktigt jobb
- **Födda i Asien: överviktiga**, högsta andel **rökare** (80 %), höga skattningar av **ofta ensamma**, högre poäng för att **hälsan påverkas av ekonomin**.
- **Född i Afrika:** mindre än 1/3 äter frukt och grönskar dagligen

SAMMANFATTNING – BIG PICTURE

- Många som inte har slutfört grundskolan
 - Vad behöver dem nu för grundutbildning: jobb, livslångt lärande
 - Är SFI tillgängligt utan grundutbildning?
- Låga fysiska och psykiska krav på arbetet under arbetsträning
 - Kan barriären till ett riktigt arbete bli för stor?
- Mycket måttlig hög fysisk aktivitet redan nu
 - Vilken typ av arbetsbelastning kommer det bli?
- Hur upplever olika grupper 'god' och 'dåligt'
 - Kulturella skillnader?

SAMMANFATTNING – BIG PICTURE

- Vikten av att hålla familjer tillsammans
 - Ensamstående mammor med barn rapporterar inte ensamhet
 - Att vara separerad från familjen identifierades som ett hinder för hälsan
- Behov av enkla jobb i Sandviken
 - Sverige

FRÅGOR

Jennie Jackson
jennie.jackson@hig.se